

ԱՅՈՒԹՅՈՒՆ Ե 1967 Ն.

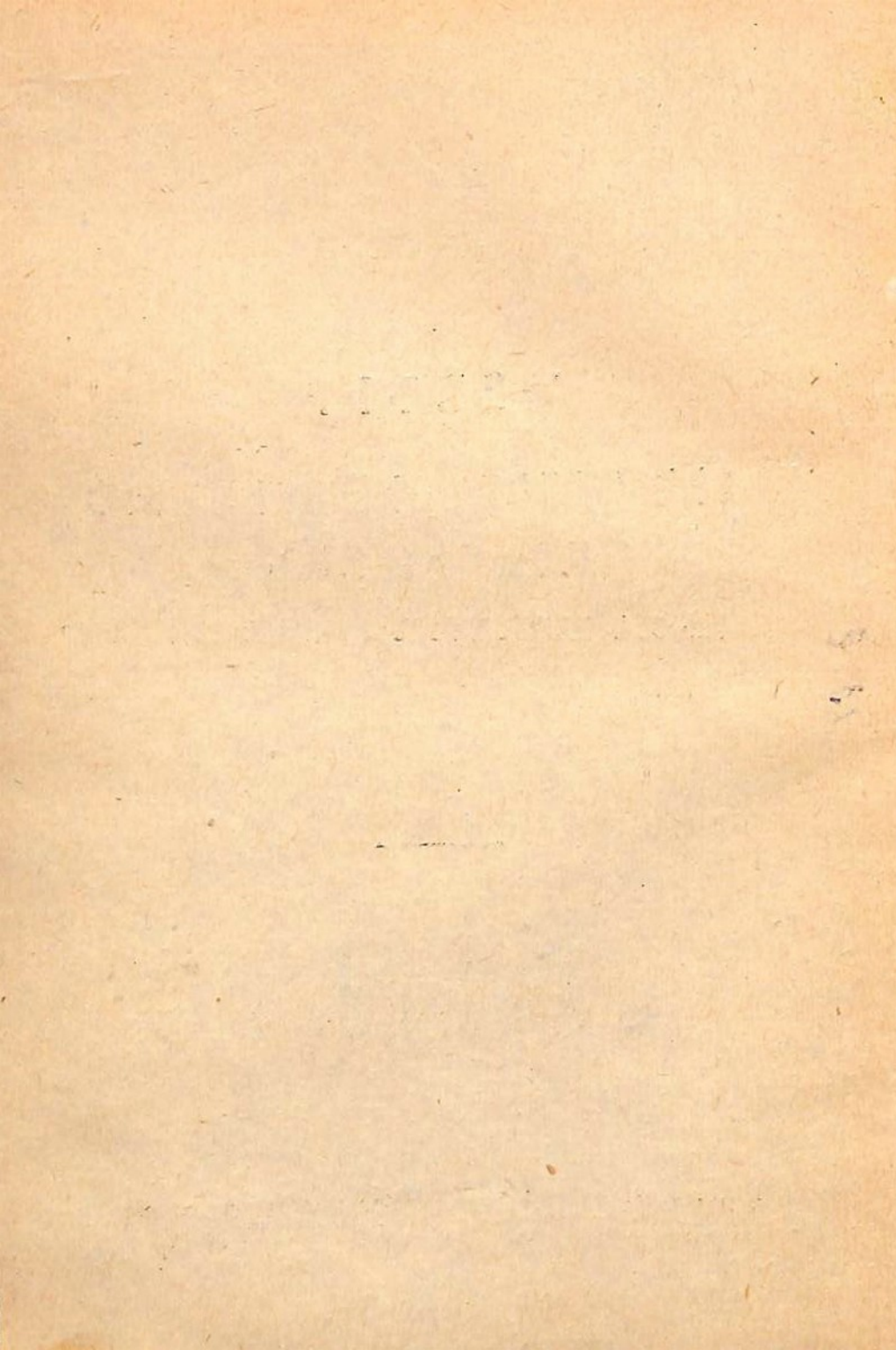
Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՆՏԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ Պ Ա Տ Մ ՈՒ Թ Յ Ա Ն

ԼԵԶՎԻ ՅԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

A
23423
1348

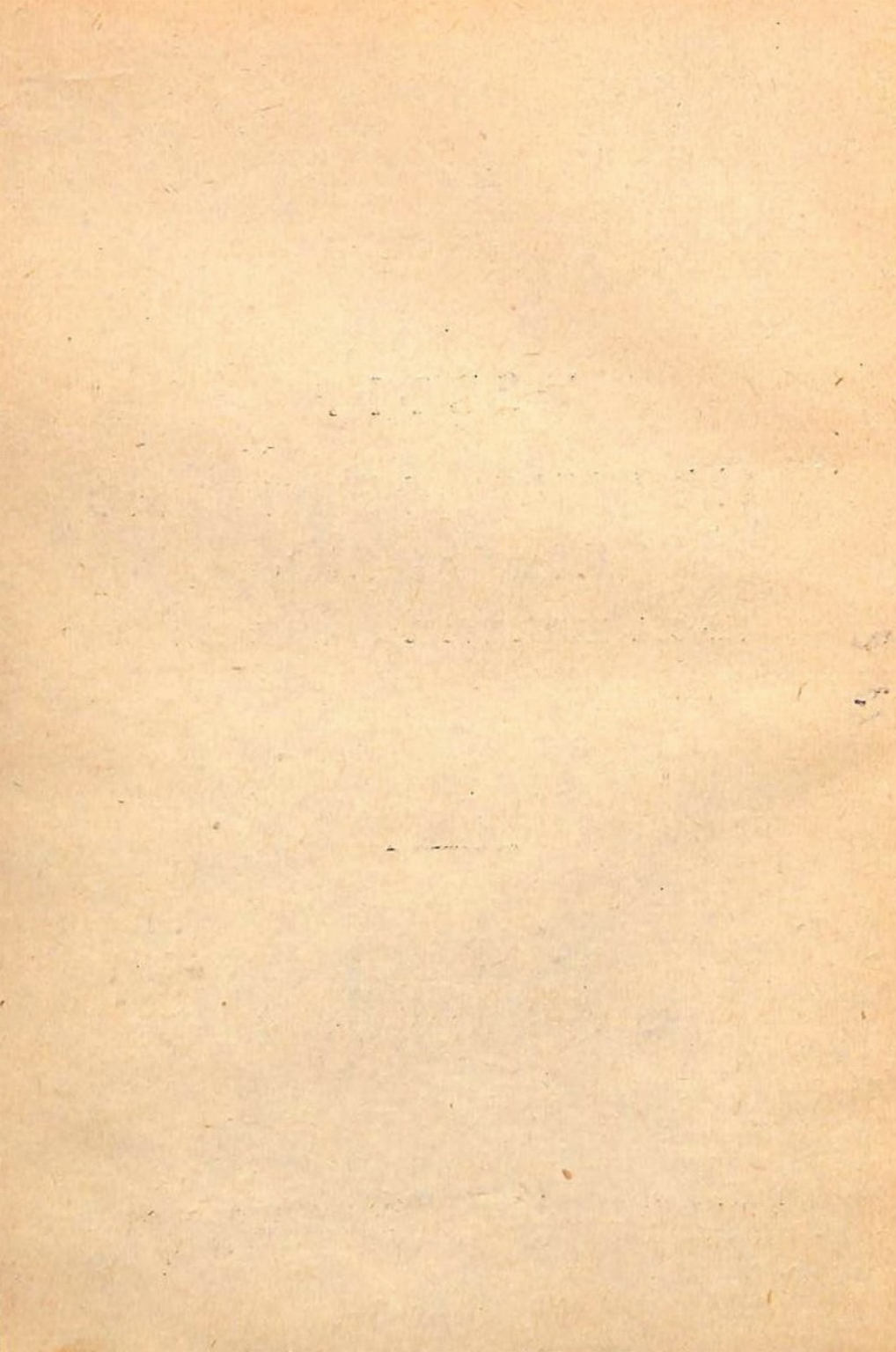

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՆՏԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ

ԼԵԶՎԻ ՅԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՆՏԻԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ

ՍԵՔՈՂԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԲՆԵՐ

Գրականութեան պատմութեան ուսումնասիրութեանը կարող եւ արդյունավետ լինել միայն այն դեպքում, յեթե տեսական շարադրման դուզահեռ ուսումնասիրվին առանձին յերկեր, կամ, համենայն դեպս, հատվածներ այդ յերկերից, առանց վորի այդ ուսումնասիրութեանը կմնա անհիմն: Քանի վոր յարանում անհրճնար եւ վորեւ խոշոր գրվածք ամբողջութեամբ կարգալ, ուստի այդ գրվածքներից դոնե մի քանիսի ընթերցանութեանը պետք ե դարցնել ուսանողների պարտականութեանը: Այդ գրվածքների ե հատվածների որինակելի ցուցակը տրվում ե ստորև Նույն անդում տրվում ե գիտական ձեռնարկների ցուցակը, վորոնք կարելի յե ոգտագործել: Եսկայն ընամ չի պահանջվում դրանց ըտրորի ուսումնասիրութեանը: Նման մեծ ցուցակը տրվում ե այն նկատառումով, վոր դրանք գովար են ձեռք բերվում: Այնուհետե ծրագրին կցված ե ուսերեն լեզվով թարգմանված զլխավոր յերկերի ցուցակը: Իրենց գիտելիքները խորացնել ցանկացողների համար նշված են թարգմանութեանները ե այն գրվածքները, վորոնք չեն մտցված պարտագիր մինիմումի մեջ:

Անտիկ գրականութեանների ուսումնասիրութեանը պետք ե տարվի յերկու ուղղութեամբ՝ 1) տալ փաստական գիտելիքների անհրաժեշտ քանակութեան, 2) այդ փաստերը ներկայացնել գիտական լուսաբանութեամբ ըստ մարքս—լենինյան մեթոդորդիայի սկզբունքների: Գրականութեանը պետք ե դիտվի

այլ իդեոլոգիական արտահայտութիւններէ հետ կապակցված, վոր պէս պատմական զարգացման յուրաքանչյուր շրջանի վորոշ վոճական միասնութիւն: Գրականութեան ուսումնասիրութիւնը պետք է կառուցվի պատմական և սոցիալ-տնտեսական հիմքի վրա: Այդ ուսումնասիրութիւնը պետք է տարվի «անցյալի ժառանգութեան» տեսանկյունով և կապակցվի ժամանակակից հարցերի հետ, ըստ վորում պետք է նշվի անտիկ գրականութեան գրական ձևերի, սյուժետների և պատկերների (ոբրադ) արտացոլումը նոր գրականութիւնների մեջ: Այդ կողմը կարելի յի ցույց տալ հատկապէս 1) Հոմերոսյան հարցի պատմութեան մեջ, 2) վողբերգական սյուժետների, որինակ, Պրոմէթէոսի (Եսքիլեսի), Եդիպի և Անտիգոնէի (Սոփոկլեսի), Հելպոլիտի և Իֆիգենիայի (Յեվրիպիդեսի),—պատմութեան մեջ, 3) նոր ատտիկական կոմիդիայի պատկերների (ոբրադ) ու սյուժետների պատմութեան մեջ,—սկսած Մենանդրից, Պլավտիոսից և Տերենցիոսից մի կողմից, մինչև Շեքսպիրը, Մոլյերը Լիսինգը, Կլայստը և այլն, մյուս կողմից, 4) Վերգիլիոսի «Ենեականի» գրական ազդեցութեան մեջ Դանթէի, Տորկվադո Տասոյի, Կամոննոսի, Վոյտերի, Միլտոնի, Կլոպշտոկի, Խերասկովի, Անատոլ Ֆրանսի, Բոմեն Բուլանի և ուրիշների վրա, 5) Հորացիոսի թողած գրական ազդեցութեան մեջ (Դերժավին, Պուշկին, և միջնադարյան տրաբադուրների պոեզիան):

Ուսանողների ուշադրութիւնը պետք է կենտրոնացվի այն բաժինների վրա, վորոնք ունեն ավելի մեծ նշանակութիւն գեղարվեստական արժեքների ստեղծման գործում—այսինքն այս կամ այն գրականութեան կրտսիկ շրջանի վրա, մնացած բոլորը լուսաբանվում են ավելի թուուցիկ կերպով, տրվում է գլխավորապէս հելլենիզմի և կայսրութեան շրջանի գրականութեան ընդհանուր բնութագիրը, միայն մի քանի գրողներ քնարկվում են մանրամասնորեն, ինչպէս որինակ Ֆեոկլիտես, Ապոլլոնիոս Բողոսացի, Լուկիանոս, Պլուտարքոս,—հունական գրականութեան, Պետրոնիոս, Յուվենալիս, Ապուլեոս—լատինական գրականութեանից:

Ն Ե Ր Ա Ծ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Անտիկ գրականութիւններէ նշանակութիւնը— յիվրոպական գրականութիւններէ ընդհանուր պատմութեան մեջ: Մարքսի հայացքները: «Նորմայի անդերադանցելի նմուշի նշանակութիւնը»: «Մարդկային հասարակութեան մանկութիւնն այնտեղ, ուր այն զարգայելի և ամենից չքնաղ («Քաղաքատնտեսութեան քննադատութեան խնդրի շուրջը», ներածութիւն Կուսհրատ, 1932 թ. էջ 58): Միթոզոլոգիական հարցերը: Չեռնարկներն ու թարգմանութիւնները: Անտիկ ֆորմացիայի հարցը: Անտիկ գրականութիւններէ պատմութեան շրջանները:

I Բ Ա Փ Ի Ն

ՀՈՒՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀՈՒՆԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հունական ցեղերը և հունական լիզվի հիմնական բարբառները: Բանաստեղծութեան վաղ շրջանի ձևերը և ֆոլկլորը: Աշխատանքային յերգ: Ծիսական յերգ: Դիցարանութիւնը և նրանշանակութիւնը գրականութեան մեջ: «Հայտնի յի, վոր հունական դիցարանութիւնը հանդիսացելի և վոչ միայն հունական գեղարվեստի զինանոցը, այլև նրա հիմքը» («Քաղաքատնտեսութեան քննադատութեան խնդրի շուրջը», Կուսհրատ, 1932 թ. էջ 57): Առակներ: Եպոս:

2. ԵՊԻԲԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Հին Եպոսը: Մինչհոմերոսյան բանաստեղծութիւնը: Հին անդները: Եպիքական բանաստեղծութեան ժողովրդական հիմքը և անդների մուծած ազնվական անդդէնցները: Տոնական ազնվականութեան քայքայման ժամանակը: Զրույցները և յերգերը հերոսների մասին: «Իլիականի» և «Վոդլիսականի» բովանդակութեան վերլուծութիւնը: Պոեմաների ժողովրդականութիւնը: Պոեմաների կառուցվածքը: Միասնութիւնը և բազմազանութիւնը: Հոմե-

ընտան հերոսների պատկերները (որբազանները): Եպիքական պոեմների վոճը: Պոեմների բանաստեղծ (СТНХ) և լեզու: Համեմատության ուրիշ ժողովուրդների եպիքական պոեմների հետ: «Իլիականի» և «Էպիկոսականի» միջև յեղած ժամանակադրական հարաբերակցությունը: Բանաստեղծի անձնավորության հարցը: Հոմերոսյան հարցի պատմությունը և նրա ժամանակակից վիճակը:

Յիլլյան պոեմներ: Տնտեսական փոփոխությունները հունական կյանքում և գեոսոցիալական շարժումը VII դարի սկզբում մեր թվականից առաջ: Եպիքական ստեղծագործության վախճանը: Գուսաններ (ռապսոզներ): Հոմերոսյան հիմներ: Պոեմա—պարոզիաներ: Գիզակոթիկական պոեմներ: Հետիոգոս: Նրա պոեմների համեմատությունը Հոմերոսի պոեմների հետ: Աշխատանքի գաղափարախոսությունը: Բանաստեղծի անձնավորությունը: Անցումն անհատական քնարերգության:

3. ՔՆԱՐԵՐԳԱԿԱՆ ԲՄԼՍՍՏԵՂԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻԶԻԸ

VII և VI դարերի սոցիալական հեղափոխության դարաշրջանը: Տնտեսական աճումն ու նոր հասարակական խմբավորումների ուժեղացումը: Անհատի գերը: Անհատական քնարերգության ծաղուժը: Բանաստեղծություն, յերաժշտություն և պարի միացումը: Լիրիքական ձեւերը: Երգիչ և յումը: Այդ ժանրերի սահմանումը և գլխավոր ներկայացուցիչները՝ Տիրատոս, Արխիլոխոս, Սոլոն, Թևոգնիս:

Միլոսյան բանաստեղծությունը և նրա տեսակները՝ Մոնոդիա և խմբական քնարերգություն: Մոնոդիական քնարերգության գլխավոր ներկայացուցիչները՝ Ալկեոս, Մապֆո, Անակրեոնտ: Այլ հասարակական խմբակցությունների բանաստեղծությունը: Հիպոնաքս:

Հանդիսավոր քնարերգությունը և նրա դասակարգային ելուժյունը: Յերաժշտական ձևավորումը: Մտեսիխորը և Միմոնիդեսը: Պինդարոս և Բաքսիլիդեսը: Գիֆիրամը: Հունական գիտության սկիզբը: Առաջին փիլիսոփաներն ու պատմաբանները: Գրական արձակը:

4. ԴՐԱՄԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

ա) Դրամայի և թատրոնի սկիզբը: Նախնադարյան ժողովուրդները միմիքական խաղը: Այդ խաղի նմուշները հույների մոտ: Իրոնիսի պաշտամունքը և նման պաշտամունքները: Իրանց սոցիալական նշանակութունը: Դրամայի ծագումը: Դրամայի հիմնական ժանրերը՝ վողբերգութուն, կատակերգութուն, սատիրական դրամա: Թեոսպիս և առաջին դրամատիկական բանաստեղծները: Թատրոնի կառուցվածքը և թատերական ներկայացումների կազմակերպումը: Դերասանները և հասարակութունը:

բ) Եսքիլես: Հունա-սլաոնական կուլթների դարաշրջանը և Արեոպագոսի դիստիգրոսթյունը (V դարի I կեսը): «Վողբերգության հայրը»: Եսքիլեսը և նրա յերկերը: Պատմական իրականության արտացոլումը նրանց մեջ: Նրա ստեղծագործության բնույթը: Առանձին վողբերգությունների վերլուծությունը: Խորի (խմբի) դերը Եսքիլեսի վողբերգություններում: «Խնդրակուհիները» — մեզ հասած առաջին վողբերգությունը: Դանայացիների մասին առասպելը և նրա նշանակությունը: «Պորսիկները» և անկախության համար մղվող պայքարի հերոսիկան: Ուժեղ անհատի իդեալը: Ճակատագիրն ու անհատը (Յոթն ընդդեմ Թեբեյի)՝ վողբերգության մեջ: «Պրոմեթեոսը» և նրա որբազի նշանակությունը: Մարքսի գնահատականը: Այդ պատկերի վերամշակությունը նոր գրականության մեջ: «Որեստեսյան» և նրա պատմական ու գեղարվեստական նշանակությունը: Առասպելի իմաստը: Պայքար Արեոպագոսի համար և «Նեվմինիդները»: Եսքիլեսի գեղարվեստական պրոյոմները: Կապակցված քառերգություն (տետրոլոգիա): Արիստոտելի տված բնութագիրը՝ Դասակարգային գաղափարախոսությունը: Մարքսի հայացքները:

գ) Սոֆոկլես: Դեմոկրատիայի աճումն Աթենքում V դարի կիսում: Սոֆոկլեսի և Յեվրիպիդեսի ժամանակը: Պերիկլեսի կառավարությունը: Շինարարությունը: Դիտությունը և փիլիսոփայությունը: Փիլիսոփաները և գիտնականները Աթենքում: Անաքսագոր, Հիպոկրատ: Սոֆիստներն ու Սոկրատեսը: Դեղարվեստագետները — Ֆիդիաս: Եսթետիկական հայացքները: Դեղարվեստական իդեալը:

Սոփոկլեսը և նրա յերկերը: Սուանձին վողբերգությունների վերլուծությունը: «Նզիպ Արքան» և անհատի մեկնարանությունը: «Անտիգոնան» և աստվածային ու մարդկային որենքի խնդիրը: Որեստեսի որբազի մեկնաբանությունն «Նեկտարայում» համեմատած այլ վողբերգուների հետ: Սոփոկլեսի ստեղծագործության բնույթը: Հարաբերությունը նոր փիլիսոփայական ուսմունքների հետ: Նրա քաղաքական դերը և դադափարախոսությունը: Նրա որբազների դասակարգային էությունը: Գրական պրոյեկցիաները: Ազատ քառերգությունը: Զուգահեռականության պրոյեկցիան: Կանաց որբազները: Արխատոսի բնութագիրը: Սոփոկլեսի վերաբերմունքը Յեվրիպիդեսին:

դ). Յեվրիպիդես: Հասարակական տրամադրությունները Պելոպոնեսյան պատերազմի ժամանակաշրջանում (431-404 մեր թվ. առ.): Յեվրիպիդեսը և նրա յերկերը: Նրա աշխարհայացքի և ստեղծագործության բնույթը: Սուանձին վողբերգությունների վերլուծությունը: «Իպոլիտո», «Մեգես», «Բաքոսի քրմունիներ», «Իֆիգենիան Ակիլլայում» վողբերգությունների վերլուծությունը:

Յեվրիպիդեսի վերաբերմունքը դեպի ժամանակակից դիտությունները: Բաղաքական, հասարակական և կրոնական աշխարհայացքը: Բանաստեղծական որբազների բնույթը: Կնոջ դրությունը: Արխատոսի զնահատականները: Գրական պրոյեկցիաները: Բանաստեղծի անձնավորության արտացոլումն իր ստեղծագործություններում: Ժամանակակիցների և հետագա սերունդների վերաբերմունքը դեպի նա:

ե). Կատաղերգության պատմությունը: Կոմեդիան Սիցիլիայում և Պելոպոնեսում: Հին ատտիկյան կոմեդիան (V դարի II կեսը և IV դարի սկիզբը) և նրա ընդհանուր ուղղությունը: Արխատոֆանը և նրա յերկերը: Նրա ստեղծագործության բնույթը: «Ձիավորներ», «Ամպեր», «Իշամեղուններ», «Գորտեշ» և այլն կատակերգությունների վերլուծությունը: Դեմագոգի որբազը: Դատախարակության հարցը: Դատավորի որբազը: Վերաբերմունքը գիտություն, կրոնի հանդեպ: Քաղաքական և դրական հայացքները: Գրական քննադատությունը: Քաղաքական սատիրայի թուլացումը: Միջին կոմեդիայի անկումը: Արխատոֆանի ուշ շրջանի ստեղծագործությունների բնութագիրը: Անցումն «միջին կոմեդիայի»:

Հասարակական պայմանների փոփոխությունը և «նոր ատտիկյան կոմեդիան»։ Մենանդր, նրա յերկեբը ու նրա արպերը։ Նրա ստեղծագործության բնույթը։ Ազգեցուցությունը հետագա գրողների վրա։ Հունական ստորին խավերի (НИЗОВОЙ) թատրոնը։ Միոտոսներն ու Ֆլեակները։

5. ԱՐՁԱԿ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՉԱՐԳԱՅՈՒՄԸ

Հետաքրքրությունը դեպի պատմական անցյալը։ Լուսոգրաֆները։ Հունական պատմագիրները։ «Պատմության հայր» Հերոդոտը, Թուկիդիդեսը և պատմական մտքի բարձրագույն դարգացումը («Տավիասենական սեփականություն»)։ Շարադրման դրամատիզմը, որինակ, Ժանտախաի նկարագրությունն Աթենքում (II, 47-53)։ Ճառեր, որ. Պերիկլեսի դամբանական խոսքը (II, 34-46)։ Գաննոֆոն։ Նրա մեթոսները («Անաբասիս» և «Հիշողություններ Սոկրատեսի մասին»)։ «Կիրոսիդիա» քաղաքական վեպը։ Այդ պատմագիրների պատմական և գեղարվեստական նշանակությունը։ Փիլիսոփայությունը՝ մատերիալիզմ և իդեալիզմ, Դեմոկրիտ և Եպիկուսը։ Պլատոնի գեղարվեստական նշանակությունը։ Արիստոտելը և նրա «Պոետիկան»։ «Պոետիկայի» հետագա վիճակը (Լեոնիդ և այլք)։

Ճարտասանական արվեստի կյությունն ու ծագումը։ Խոսքի պաշտամունքը անտիկ աշխարհում։ Ճարտասանության հիմնական սկզբունքները։ Լիսիոս։ Ոբրադների տիպիքականությունը։ Պատմվածքի վարպետությունը։ Իոտկրատ։ Ճարտասանական դպրոց։ Հրապարակախոսություն։ Գեղարվեստական արձակի ստեղծումը։ Քաղաքական ուղղությունները IV դարում։ Հունական պետություն-քաղաքի ճգնաժամը։ Մակիդոնական կուսակցությունը և պայքարն ազատության համար։ Դեմոսթենեսը և նրա ճառի տեխնիկան։ «Փիլիպպիկներ»։ Պսակի դատավարությունը (процесс о венке)։ Ճառի պատրուց։ Հունական անկախության անկումը։

6. ՀԵՂԵՆԻԶՄԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆՇՐՋԱՆԻ ՅԵՎ ԱՆՏԻԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՈՒՇ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆՇՐՋԱՆՆԵՐԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Տնտեսական և հասարակական փոփոխությունները Հելլենիզմի ժամանակաշրջանում (III-1 դարերը մեր թվ. առ.)։ Նոր կենտրոնները։ Պալատական միջավայրը։ Մեծ քաղաքները։

Գեղարվեստական և գիտական միտքը այդ քաղաքներում: Գիտնականություն: Երոտիկական բանաստեղծություն: Տիրակալների փառաբանումը: Նոր գրական ժանրեր: Փոքր ձեպեր՝ Եպիլիաներ: Իզիլիաներ: Ձևի նրբությունը: Ազխանիզմ և ալեքսանդրիզմ: Կազլիմախ, Թեոկրիտոս, Հերոնոզ: Եպիքական պոեմայի վիճակը: Հոտգոսայի Ապոլոն:

Հունական գրականության ուշ ժամանակաշրջանը: Վեպերը: Ճարասանություն: Պատմություն: Պրուտարքոսը և նրա «Կենսագրությունները»: Լուկիանոս (Մարքսի գնահատականը նրա մասին): Փիլիսոփայություն: Վերաբերմունքը դեպի Հռոմը: Հունական լեզուն ու գրականությունը Հռոմում: Մարկոս Ավրելիոս: Անցումը դեպի բյուզանդական եպոխան:

II Բ Ա Ժ Ի Ն

Հ Ռ Ո Մ Ե Ա Կ Ա Ն Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

1) Ն Ե Ր Ա Մ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Հռոմի ընդհանուր նշանակությունը, վորպես հունական կուլտուրայի և գրականության հաղորդիչ նոր Յեվրոպական աշխարհին: Հռոմեական գրականության ժամանակաշրջանները: Հռոմի ստրկատիրական հասարակության ընդհանուր բնույթը: Իտալական հիմնական բարբառները: Հույների և կորուսկների պատմական դերը:

2. Հ Ռ Ո Մ Ե Ա Կ Ա Ն Հ Ն Ա Գ Ո Ւ Յ Ն Պ Ո Ե Զ Ի Ա Յ Ի

Հ Ի Մ Ն Ա Կ Ա Ն Գ Ծ Ե Ր Ը

Ֆոլկլորային տարրեր՝ զրույցներ, ծիսական յերգեր և այլն: Նեհին: Ֆասցենիններ: Սատուրա: Սատուրային վոտանտլոր: Պերճախոսություն: Հռոմի հեղինակությունը և հունական գրական ձևերի փոխանցումը հռոմեական պոեզիայի մեջ: Այդ ուղղությունն առաջին բանաստեղծները: Լիվիոս, Անդրոնիկոս Նեվիոս և Եննիոս: Բանաստեղծների զրույթունն ու վերաբերմունքը դեպի իշխող դասակարգը:

3. Ա. Կ. Ն. Ա. Ր. Կ. Հ. Ռ. Ո. Մ. Ե. Ա. Կ. Ա. Ն. Դ. Ր. Ա. Մ. Ա. Յ. Ի
Պ. Ա. Տ. Մ. Ո. Ի. Թ. Յ. Ա. Ն. Մ. Ա. Ս. Ի. Ն.

ա) Ընդհանուր տվյալները թատրոնի և դրամայի մասին: Թատերական ներկայացումների կարգը: Հոտմի հասարակութայն (ПУБЛИКН) բնույթը: Դերատանների դրությունը: Հոտմեական կատակերգությունը: Գոյության հասարակական պայմանները: Կամպանական կատակերգություն: Ատտելանան» և նրա սովորական տիպերը: Հունական կատակերգությունը Հոտմում: «Պալիատան» և «Թողատան»: Հասարակական հակազդի հասանքների պայքարը: «Պրեսեքստատան»:

բ) Պլավատիոս: Պլավատիոսը և նրա կատակերգությունները: Նրա ստեղծագործության բնույթը: «Սեցեդործական կատակերգություն», (Գանձ), «Յերկվորյակներ», «Մնասպարծ ազգմիկը» կատակերգությունների վերլուծությունը: Պլավատիոսի կատակերգությունների կառուցվածքը: Տիպերը՝ ժլատը, սնասպարծ ազգմիկը, պարազիտը, խորամանկ ստրուկը, հայրեր և զավակներ, հետերտներ և այլն: Բուֆֆոնադա: Հոտմեական և հունական ելմանները: Լեզուն և բանատողը (СТИХ): Յերաժշտական ելմանները:

գ) Տերենտիոս: Տերենտիոսը և նրա կատակերգությունները: «Յեդրայրներ» կատակերգության վերլուծությունը: Տերենտիոսի ստեղծագործության բնույթը: Համեմատություն Պլավատիոսի հետ: Տիպերը: Նրա կատակերգությունների նախերգանքները, Գրական բանավեճը: «Կոնտամիխացիան»: Սոցիալական հարցերը նրա կատակերգություններում: Վերաբերմունքը դեպի ազնվականությունը: Հոտմեական կոմեդիայի ազգեցություն յեվրոպական նոր կոմեդիայի վրա (Շեքսպիր, Մոլյեր, Լեսինգ, Կլայստ, Ոստրովսկի և այլք):

4. Գ. Ր. Ա. Կ. Ա. Ն. Ո. Ի. Ղ. Ղ. Ո. Ի. Թ. Յ. Ո. Ի. Ն. Ն. Ե. Ր. Ը

II Դ. Ա. Ր. Ո. Ի. Մ. Մ. Ե. Ր. Թ. Վ. Ա. Ռ.

Հունաստանի հպատակեցումը և հունական կրթվածությունը Հոտմում: Հին ժամանակների նախանձախնդիրները (Կատոն Մեծը): Սցիպիոն Եմիլիոսի խմբակը: Հասարակական պայքարը II դարի վերջում: Հոտմեական պաշտոնեական (СЛУЖИЛОЙ) ազնվա-

կանության «նորբիտեալ» զազափարախոսությունը և Հոռոմեական «պրոլետարիատը»: Դասակարգային պայքարի լարումը և դրա արագցումը գրականության մեջ: Պերճախոսություն: Գրաքոս յեղբայրներ: Սատիրա—Լուչիլիոս:

5. Հ Ա Ն Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ի Թ Յ Ա Ն Վ Ե Ր Զ Ի Ն Շ Ր Զ Ա Ն Ի
Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ի Թ Յ Ո Ի Ն Ը

Հանրապետության ճգնաժամը: Յիցերոնի և Կեսարի ժամանակաշրջանը: Քաղաքական պայքարը և ճարտասանական արվեստը՝ Անտոնիոս և Կրասոս: Յիցերոնի քաղաքական կարյերան: Յիցերոնը փորպեա ճարտասան: Նրա զրվածքները ճարտասանական արվեստի տեսության մասին («Ճարտասանի մասին», «Բրուտոս», «Ճարտասան»): Հունական փիլիսոփայության զազափարների պրոպականդան: Յիցերոնի փիլիսոփայական և քաղաքական զրվածքները, նրա նամակագրությունը բարեկամների հետ: Յիցերոնի նշանակությունը Յիվրոպայի պատմության կուլտուրայի մեջ:

Հուլիոս Կեսարը և նրա մեծուարները: Նրա ստեղծագործությունների գեղարվեստական վոճը: Այդ զրվածքների քաղաքական նշանակությունը: Սալլյուստիոս և նրա պատմական զրվածքները: Արդիականությունը նրա լուսաբանությամբ: Բարբոնը և նրա զրվածքները:

Ալեքսանդրիզմը Հռոմում: Բանաստեղծ-նեոթերիկները: Կատուլլոս և անճնական դեպոմոնքի բանաստեղծությունը: Քաղաքական ինգիֆերենզիզմը: Մատերիալիստական փիլիսոփայություն Հռոմում: Լուկրեցիոսը և նրա պոեմը: Սարքսը Լուկրեցիոսի մասին:

6. Հ Ռ Ո Մ Ե Ա Կ Ա Ն Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ի Թ Յ Ա Ն Վ Ո Մ Կ Ե Դ Ա Ր Ը

ա) Ը ն դ հ ա ն ու ը բ ն ու յ թ ը: Հանրապետության անկման տնտեսական և սոցիալական պատճառները: Գյուղացիական և պրոլետարական բանակը: Նոր կարգերի սոցիալական արձատյաները: Ոգոստոսի «պրինցիպատը» և «հոռոմեական խաղաղությունը»: Շինարարությունը, գիտությունը, գեղարվեստը և գրականությունը: Գրական խմբակները: Մեկինաս:

բ) Վ ի ը գ ի լ ի ո ս: Վերգիլիոսը, նրա կյանքն ու յերկերը: «Բուկոլիկները» և նրանց հունական որբաղները: Արգիականու-

թյան արձականգը այդ գործում: «Գեորգիկները» և հողային հարցն Խալիսյում: Գաղափարախոսությունը: «Ննեական»: Բովանդակության վերլուծությունը: Պոեմի հունական ազդյունները: Վերաբերմունքը դեպի Հոմերոսը և ցիկլյան պոեմները: Ապոլլոն Հոդոսացին և վոդեբեյուները: Ժամանակակից մոտիվներ: Ոգոստոսի ժամանակաշրջանի կուլտուրայի արտացոլումը: Պոեմի վոճը: Աղղեցությունը յեվրոպական հետագա շրջանի գրականության վրա (Դանթե, Տաստ, Կամոենս, Միլլոն, Վոլտեր, Կլոպշտոկ, Խերասկով և այլն): Պուշկինի վերաբերմունքը դեպի «Ննեական»:

դ) Հորացիոս: Նրա սոցիալական դրությունը և ստեղծագործությունը: Քաղաքական հայացքները: Վերաբերմունքը դեպի Մեկենասը և Ոգոստոսը: Անցումն եպիկուրիզմից դեպի ստոիցիզմը: Արդիականության բնութագիրը: Անձնական տրամադրությունները, վերաբերմունքը դեպի բարեկամները և ծանոթները: «Հոմեական ներբողներ» (ողաներ): Ներբողներ բանաստեղծության նշանակությունը թեմայի մասին: Սատիրաները, ուղերձներ: «Պոետիկան»: Արիստոտելի «Պոետիկայի» և Բուալոյի «պոետիկայի» համեմատությունը: Նրա աղղեցությունը ավելի հետագա ժամանակների վրա, որինակ Պուշկինի վրա. Համա. հատկապես «Հուշարձանը»: Մարքսը Հորացիոսի մասին:

դ) Ովիդիոսը և ուրիշները: Ովիդիոսը և նրա ստեղծագործությունը: Երոտիքական մոտիվները: Ովիդիոսի վաղ սկզբնաշրջանի գործերը: Մեծ պոեմները՝ «Մետամորֆոզաները», «Փաստերը»: Ովիդիոսի աքսորը և նրա վերջին գործերը: Ովիդիոսը և հետագա ժամանակաշրջանները՝ Ովիդիոսը և տրուբադուրները: Ովիդիոսը և Պուշկինը: Ոգոստոսի ժամանակի մյուս բանաստեղծները՝ Տիրուլլոս և Պրոպերցիոս: Քաղաքացիական մոտիվների թուլացումը: Հետաքրքրություն դեպի անցյալը: Տ. Լիվիոսի պատմությունը:

7. ԿԱՅՍՐՈՒԹՅԱՆ ՃԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Վաղ Կայսրության գրականությունը—մեր թվականության I դարը: Կայսրության բռնապետական բեժիմը: Կենցաղային վեպ—«Սատիրիկոն»: Պետրոնիոս: Նրա հիմնական տիպը: Սենեկայի

վողբերգությունը և նրա փիլիսոփայական աշխատությունները: Մարցելիոսի եպիգրամները: Պերսիոսի սատիրաները: Լուկիանոսի ոպոդիցիոն հանրապետական պոեզիան: Ճարտասանություն— Կվինտիլիանոս: Բնական գիտությունները, — Պլինիոս Մեծ:

II դարի—(մեր թվարկ.) գրականությունը: Նյութական և գեղարվեստական վերելքը Ֆլաբիոսների և Անտոնինների ժամանակաշրջանում: Պլինիոս կրտսերը և նրա նամակագրությունը: Դրամատիկական գծերը Տակիտոսի պատմական աշխատություններում: Սվետոնիոս և նրա կենսագրությունը:

Յուզինալի սատիրաները: Միստիքական տրամադրությունները: Ապուլիոս և նրա վեպը:

Հռոմեական գրականության վերջին ժամանակաշրջանը— III—V դարերը—մեր թվակ.: Ավսինիոս: Ամմիանոս Մարկելլինոս, Ապուլինարիոս, Սիգենիոս, Բոնցիոս և այլք: Ճարտասանության և արհեստականության գերակշռությունը: Հռոմեական իրավունքը: Քրիստոնեական գրականությունը: «Ստրուկնների հեղափոխությունը»: Անցումն դեպի միջին դարերը:

ДЛЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ ПРОРАБОТКИ РЕКОМЕНДУЮТСЯ СЛЕДУЮЩИЕ МЕСТА

«Иллиада»-1. 11-247; II, 211-264; IV, 394-502 XVIII, 478-603: XXI, 188-306, XXIV, 471-571.

«Одиссея» — I, 1-10; 102, -324, VIII, 46-92: 487-522: IX, 166-472 XIX, 100—502: XXIII, 1-232.

Эсхил — «Прометей» «Агамемнон».

Софокл — «Царь Эдип» «Антигона».

Эврипид — «Ипполит», «Медея».

Аристофан — «Всадники» «Облака». «Лягушки».

Лисий — Речи I и XII.

Демосфен — Речи IX (Третья речь против Филиппа) и XVIII (Речь с Венке)

Фукидид — II, 34-46 (Надгробное слово Перикла) «Гор-

шечная комедия» («Клад»), «Менехмы» («Близнецы»).

Теренций — «Братья».

Лукреций — «О природе»; V, 922-1288.

Катулл — Стихотворения «К Лесбии» «На смерть воробья», «Свадьба Пелея и Фетиды», «Коса Вероники», «К Мамурре».

Вергилий — 1 эклога из «Буколик» «Энеида», I, 81-155, II, 21-249; VI, 1-89 522-558.

584-629; VI 752-892, VIII 608-731, XII 687-952.

Гораций — «Оды» I, 1 (К Мecenату); I, 3 (К Виргинию); I, 5 («К Пирре»); I, 8 (К Лидии); I, 11 («К Левканое»); I, 14 (Корабль); I, 24 (На смерть Квинтилия Вара), п. 3 (К Деллию); III, 7 (К Помнею Кару); II, 10 (К Лицинию); II, 16 (К Фуску); II, 20 («Лебедь»); III, 1 («Умеренность»); III, 5 (К Августу); III, 9 («Примирение»); III, 10 (К Лицинию); III, 30 (Памятник); IV, 5, и 14 (К Августу)

«Эпод» 7

Сатиры I, 5, I, 6; II, 6

Наука поэзии.

Овидий — «Метаморфозы», I, 89-150 «Четыре века» № 1, 313-415, (Девкалион и Пирра); IV 54-166, (Пирам и Физба); IV, 146-312. (Ниоба); VIII, 183-233 (Дедал и Икар); VIII 260-546, «Калидонская охота» VIII. 611-724, (Филимон и Бавкида); X, 1-77 («Орфей и Эвридика»); XI, 416-748 («Цейкс и Гальциона»);

«Фасты» п. II. 536-852 («Лукреция» пер. Зелинского, аллады-послания», стр. 306-311) «Скорбные послания», IV, 10 «Афтобиография, пер. Зелинского, «Баллады-посланий», стр. X—XIV.

Ювенал — Сатира IV.

ПОСОБИЯ ПО КУРСУ ИСТОРИИ АНТИЧНЫХ ЛИТЕРАТУР

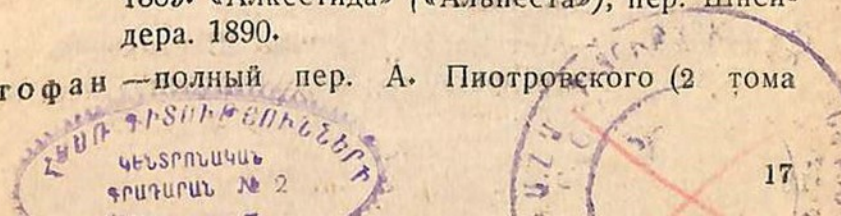
- Крузе —История греческой литературы, 1915 г.
- Зелинский —Древне-греческая литература эпохи неза-
висимости (в двух частях) II гр. 1919-1920г.
- Алексеев —Древне-греческие поэты в биографиях и
образцах, СПб, 1896.
- Магаффи —История классического периода греческой
литературы, 2 тома 1882-1883.
- Перетели —Греческая лирика, образцы Тифлис, 1927 г.
- Баумгартен—Поланд и Вагнер. Эллинская культура,
пер. под ред. Зелинского, СПб, 1907 г.
- Баумгартен—Поланд и Вагнер. Эллинистическо-римс-
кая культура, пер. под ред. Зелинского.
СПБ, 1915 г.
- Большая советская Энциклопедия,—под слов. «Греция,
глава» «Древне-греческ литерат.».
- Дератани —История древне-римской литературы, М.
1928 г.
- Лео —Очерк истории римской литературы, СПб.
1908 г.
- Нахотт —История латинской литературы. М, 1914 г.
- Бирт —История римской литературы. М, 1913 г.
- Алексеев —Древне-римские поэты в биографиях и об-
разцах, СПб, 1897.
- Модестов —Лекции по истории римской литературы.
СПБ, 1888 г. с добавлением 1905 г.
- Мартини —История римской литературы, ч. 1, СПб
1912 г.
- Малеин —Золотой век римской литературы, 1923 г.
- Дератани —Хрестоматия по истории античных литера-
тур. 2 тома, 1935—1936.

- Пиотровский—Древне-греческая драма, 1 ч. 1937 г.
 Нагузаский—История римской литературы, 2 тома
 1911—1915 г.
 Асмус —Античные мыслители об искусстве, 1937 г.

П Е Р Е В О Е Ы

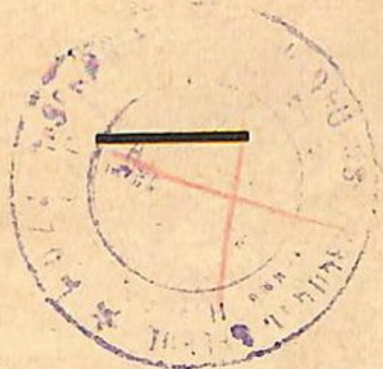
- «Иллиада» —Гнедича и Минского.
 «Одиссея» —Жуковского.
 «Война Мышей и пягушек»—Альтмана М. 1936 г.
 Гомеровы гимны—Вересаева (соч. т. 8).
 Геспод —Вересаева (Вересаева соч. т. X).
 Лирика древней—собрал Голосовкер М. 1935 г.
 Эплады
 Лирические поэты—Вересаев (соч. т. X).
 Эсхил —полный пер. Пиотровского. 1937 г. отде-
 льно «Прометей», пер. Аппельрота, Соловьева,
 Мережковского, Пиотровского, и др. Орест-
 тейя, пер. Котелева, 1883. «Агамемнон»
 пер. Радцига.
 Софокл —Польный перевод Зелинского (3 тома). Три
 трагедии пер. Нилендера и Шервинского
 («Академия») —Одельно: «Царь Эдип» пер.
 О. Вейс, 1901. Мережковского и др. 1914. Анти-
 гона»-пер. Водовозова 1895 г. Мережковс-
 кого, 1904 г.
 Эврипид Пер. Анненского. 1907, под ред. Зелинско-
 го (3 тома) 1916—1921 г.
 Отдельно —«Ипполит». 1904. «Медея», 1902, пер. Ме-
 режковского. «Ипполит» пер. Шнейдера,
 1889. «Алkestида» («Альпеста»), пер. Шней-
 дера. 1890.
 Аристофан —полный пер. А. Пиотровского (2 тома

II
 А 23423

- 1934 г. Отдельно; «Всадники», пер. Станкевича, 1892. «Осы» пер. Корнилова, 1900.
- Геродот — История пер. Мищенко, 1888.
- Фукидид История пер. Жебелева, 1915 г.
- Ксенофонт — Греческая история, пер. Лурье, 1935 г.
Сократические сочинения, пер. Соболевского, 1635 г.
- Лисий — Речи, пер. Соболевского, 1933 г.
- Демосфен — Речи против филиппа. пер. Мищенко, 1903, Политич. речи, пер. С. М. Радцига (печатается).
- Менандр — пер. Церетели, 1936 г.
- Аристотель — «Поэтика», пер. Новосадского, 1927 г.
- Лукиан — Сочинения, пер. под ред. Богоевского, 2 т. 1935 г.
- Феокрит — пер. Сиротинина 1891.
- Геронд — Мимиямбы, пер. Церетели, 1929.
- Плавт — пер. Артюшкова (3 тома). 1933—1937 г.
- Теренций — пер. Артюшкова, 1934 г.
- Лукреций — пер. Рачинского, Петровского, 1936 г.
- Катул — пер. Фета, Эгадея, Северского, Пиотровского, 1929 г.
- Цицерон — «Речи» пер. Зелинского, 1901 г.
- Вергилий — «Энеида», пер. Квашнина—«Самрина». 1893 г. Шершеневича 1868, Фета, 1888, В. Брюсова—1933.
- Гораций — Полный пер. Фета. пер. под ред. Петровского, «Оды» пер. Порфинова, 1902, Шатерникова. 1935 г. Семенова—Тяншанского и др. 1936.
- Свидий — Метаморфозы, пер. Шервинского, 1937 г. пер. Фета. «Баллады-послания» пер. Зелинского.

- Тибулл —пер. Фета, 1898.
 Пропорций—пер. Фета.
 Ювенал —пер. Адольфа. 1888, Недовича, 1937 г. Фе-
 та. 1885.
 Марциал —пер. Фета, 1870.
 Апулей —«Золотой осел», пер. Кузьмина, 1929 г.
 Петроний —Сатирикон, пер. Ярхо, 1924 г.
 Сенека —Трагедии, пер. Соболева, 1933 г.
 Ю. Цезарь --Ред. Покровского—готовится.

Փարզմ. Ս. ՍՈՂՈՄՈՆՅԱՆ

Խմբ. Մ. ՍԱՆՓՐՈՍՅԱՆ

Սրբագրիչ՝ Կ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Գլավիտի լիազոր Տ.—3550 Պատվեր № 19, Տիրած 600

Հանձնված է արտագրության 17 հունվարի 1938 թ.

Ստորագրված է ապելու 25 հունվարի 1938 թ.

Ուսուցիչների Վերակազմման Ինստիտուտի տպարան

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0003671

064.
ԳԻՆԸ 35 4.

59

А $\frac{\text{II}}{23423}$

6267

Арм. ССР
Институт Повышения Квалификации Учителей
ПРОГРАММА
по истории античных литературы
Ереван, 1938 г.

1938. 12. 10

Пров.